

శ్రీః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।
వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

శ్రీమద్వేంకటాధ్వరి విరచితం

॥ శ్రీలక్ష్మీసహస్రం ॥

॥ ప్రయత్నస్తబకః ॥

This document has been prepared by*

Sunder Kidambi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

*This was typeset using L^AT_EX, Itrans, and the **Tikanna** font.

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ ప్రయత్నస్తబకః ॥

శ్రీనివాసస్య మహిషీం శ్రేయసే తాముపాస్మహే।
యదర్థమేవ విదధే యత్నం భూయాంసమచ్యుతః॥ 1॥

కమలే కమలేక్షణస్తద్ధరే
కఠినం కర్మ కరోత్యసౌ న కిం వా।
కలశోదధిమంథనప్రయాసా-
దపరం కిం శ్రమదాయ కర్మ లోకే॥ 2॥

తవ గురుస్తనశైలభరం సదా
జనని వోఢుమనా జగతాం పితా।
గురుభరోద్వహనాభ్యసనాయ కిం
తమపి మందరమంబునిధౌ దధౌ॥ 3॥

నాదత్తమధ్యవని సిద్ధ్యతి కించనేతి
నిశ్చిన్వతా భగవతాపి వివక్షతా త్వాం।
వైదేహీ కామపి శిలామబలాం విధాయ
కన్యాప్రదానవిధిరక్షపదాయ చక్రే॥ 4॥

విద్యాం బలాం రఘుపతిః పథి గాధిపుత్రాత్
సంప్రాప్య నిహ్నుతసమస్తతనుక్లమోఽపి।
అంబాతనుక్లమహారామబలామిహ త్వాం
స్వస్య ధ్రువం ఘటయితుం తముపాస్త భూయః॥ 5॥

శంసంతి పంక్తిరథయాగవిధేః ఫలం కిం
సోఽయం మఖావనిభవాం జనకాత్మజే త్వాం।

ప్రాప్తుం వ్యధాత్ కుశికనందనయజ్జరక్షాం
 రక్షాంసి హంత దమయన్ యుధి రామచంద్రః || 6 ||

భగవతి క్షితిపుత్రి భవత్కృతే
 భవహరోఽపి భవన్ రఘునందనః |
 సమభవద్ భవచాపలతాంతధీః
 స ఇతి విస్మయవంత ఇహాస్మహే || 7 ||

త్వద్భూభటస్య ధనుషా విజితః సుమేషో
 రామస్తమేవ నితరామభిరాద్ధుకామః |
 తత్ప్రీతయే జనకనందిని తద్విపక్ష
 కోదండభంగముపహారమివాజహార || 8 ||

కర్తవ్యే జనకేన మైథిలి తవోద్వాహాక్రమాలోచనే
 సోఽయం వాగుపకారమారచయితేత్యాలోచ్య భావిస్థితిం |
 తద్వంశైకపురోహితస్య హి శతానందస్య హర్షాయ త-
 న్మాతుర్గ్రావదశాం హరన్ రఘుపతిస్తస్యోపకారం వ్యధాత్ || 9 ||

సుందస్త్రీతనుభూసుఖాహుకుహనోపజ్ఞం తు యజ్ఞక్రియా
 ప్రత్యూహం శమయన్ ప్రహర్షఘటకం శుశ్రూషయన్ కౌశికం |
 దుర్దర్శం శశిఖండమండనమహోద్దండకోదండమ-
 ప్యుర్వీనందిని ఖండయన్నదవహత్త్వామంబ రామః శ్రమాత్ || 10 ||

త్వాం మార్గమాణస్తద్దుదంతశంసినే
 వృద్ధాయ గృధ్రాయ రమే రఘూద్వహః |
 యోగ్యేకయోగ్యాని పదాన్యహోఽదిశత్
 సంతోఽపి వేలామతియంతి రాగతః || 11 ||

అపి సకలశరణ్యో మానినామగ్రగణ్యో
 భగవతి భవదర్థే భానువంశాధినాథః |

కపిమపి శరణోత్కః కంచదానర్చ కష్టం
గణయతి న ఫలార్థీ గౌరవం లాఘవం వా || 12 ||

త్వద్ధానే జనకేన మైథిలి పురా శుశ్కీకృతం స్వామినః
పాణ్యంగుష్ఠకిణం వ్యధాత్ పశుపతేశ్చాపే గుణారోపణం |
త్వత్సంప్రాప్తి సహాయ వానరపతి ప్రత్యాయనార్థం త్వభూత్
పాదాంగుష్ఠకిణాయ దుందుభితనోస్తద్ దూరతః క్షేపణం || 13 ||

నిశిచరపతిమంతం నేష్యతా తద్గృహీతాం
పునరవనిసుతే త్వాం ప్రేప్సతా రాఘవేణ |
తరణిజమభిరాద్ధుం తత్ర కార్యే సహాయం
సపది నిరపరాధః సాదితో హంత వాలీ || 14 ||

పరోరజసి ధామని శ్రుతిశిరోభువి చ్చాందసే
మహామహసి యోగినాం దహరమందిరే చ స్థితః |
ధరాదుహితరాదరాత్తవ కృతే కపింద్రాగతిం
ప్రతీక్ష్య దివసాః బహూనవసదృశ్యమూకే ప్రభుః || 15 ||

రఘుకులపతినా తే లోకనాయైవ సీతే
కృతరవిసుతసేవః కోఽపి దత్తానుభావః |
వనశిఖరివిహారీ వానరబ్రహ్మచారీ
జలధిమపి లలంఘేఽజాతభేదం లలన్ భే || 16 ||

ద్రష్టుం త్వాం నను హనుమంతమగ్నిదాహోది
ఆతంకం బహుమథిలంకమాప్తవంతం |
సర్వస్వాయితపరిరంభసౌఖ్యదానాత్
కాకుత్స్థో జనని చకార నిర్వ్రణం తం || 17 ||

దరాదుపనతం రమే దశశిరోఽనుజం త్వత్కృతే
సమస్తనయకోవిదః సపది సంగ్రహీతుం ప్రభుః |

అసాధితరిపుస్థలోఽప్యభిషిషేచ తం తత్పదే
 నరః కిల సమశ్చుతే న ఖలు సాహసిక్యాదృతే || 18 ||

స్త్రీహాతోః ప్రథమం నిజేన గురుణా వ్యుత్పాదితం జ్యాయసః
 సామ్రాజ్యానుభవో భవేదనుజ ఇత్యేవం విగీతక్రమం |
 సుగ్రీవే చ విభీషణే చ భగవానామ్రేడయామాస తం
 భూమేః పుత్రి భవత్కృతే పితృగుణః పుత్రే హి ధత్తే పదం || 19 ||

దేవి త్వదర్థే దయితం నదీనాం
 సతాం శరణ్యః శరణం స గచ్ఛన్ |
 కుశేశయాక్షోఽపి కుశేశయత్వం
 ప్రాప త్వదావాసపదాశయేవ || 20 ||

ప్రత్యానేతుముపాగతాయ భవతీమాసన్నలంకోషితాం
 వాత్సల్యాదివ తే వియోగచకితో వారాం నిధిస్త్యద్గురుః |
 కాకుత్స్థాయ చిరాయ మార్గమదిశత్ కాలాగ్నినేవామునా
 శోణాక్షేణ రుషా శుశోషయిషితః సీతే శితైః సాయకైః || 21 ||

ప్రపాత్య మహతో గిరీన్ ప్రసభమంతరింద్రేణ యో-
 ఽప్యధాయ వసుధాసుతే తదనుజస్త్యదర్థం బుధః |
 అముం బహిరిలాధరైరపిదధన్నిధిం యాదసాం
 కపివ్రజకరాంపితైః కిమిహ శేషపూర్తిం వ్యధాత్ || 22 ||

అంఘ్రియూరక్షోరపి కిల ఫలం వానరాణాం నరాణాం
 ఆరాద్రాశిం తరితుమనసామంభసామంహసాం చ |
 మానార్హస్త్వామహితభవనాన్మానినీమానినీషుః
 కాకుత్స్థోఽసౌ జనని విదధే కౌతుకాత్ సేతుకార్యం || 23 ||

అంతర్యః స్ఫుటమనలేన వారితోఽపున్
 విశ్వేషాం జనని విధాతుమేష సేతుం |

త్వల్లిప్సాకులరఘునాథచోదనాతః
పాథోధిర్భూహిరపి వారితో నలేన ॥ 24 ॥

సేతుం దేవి భవత్కృతే రఘుపతిః సృష్ట్యా జనాంశ్చాపునాత్
ఏతేషాం సగరాన్వవాయజనుషామేష స్వభావో ద్రువం |
స్వర్గాదేవ భగీరథః పితృకృతే భర్గాచ్చ రోషావిలాత్
ఆనీతైరపునీత లోకమఖిలం గాంగైస్తరంగైః కృతీ ॥ 25 ॥

ప్రభోరలంకోపనిరోధమంబ
కృతాపరాధేఽపి కరిష్యసీతి |
లంకోపరోధం రఘువీరదాసా
హంత త్వదర్థం హరయో వితేనుః ॥ 26 ॥

ప్రీతిం నినీషుః ప్రియదేవతాం త్వాం
సముద్రతీరే హి చరన్ రామః |
మహాహవం మైథీలి వర్ధయిష్య-
న్నయోముఖేన వ్యలునాత్ పలాశాన్ ॥ 27 ॥

త్వల్లిప్సయైవ ధర్మేషాస్వసక్తో
విప్రయోగివద్వ్యసనీ |
కాంచన దానసమృద్ధిం భువి
వరదేవిప్రహస్తమనయదినః ॥ 28 ॥

సదస్యదారేఽప్యతికాయమాన
మహాలయే సత్యభితో రణాగ్రే |
జయశ్రియా హంత బలాద్వృతోఽపి
త్వయ్యేవ విన్యస్తమనాః స నాథః ॥ 29 ॥

విష్ణుః స్వయం త్వద్విరహాసహిష్ణురపాంసులే హంసకులావతంసః |
తపస్వరూపస్య కృతప్రభేదం నినింద భూనందిని మేఘనాదం ॥ 30 ॥

ఉచ్చైరావణసహభూః కుంభస్తవ కుంభినీతనయే ।
సద్యస్తనవైరీతి క్రోధాదేనం జఘాన రఘునాథః ॥ 31 ॥

లోకవ్రాతాలంభకం కుంభకర్ణం
లుంపన్నంబ త్వత్కృతే రామచంద్రః ।
అర్థాదేష త్వజ్జనన్యా ధరణ్యా
భారం భూరిం దేవి దూరీచకార ॥ 32 ॥

నిర్ణీయ భూయస్తరపుణ్యలభ్యం
రామః క్షమాపుత్రి సమాగమం తే ।
నీత్వాహవం పుణ్యజనాననేకాన్
అకారయత్ స్వర్వనితావివాహం ॥ 33 ॥

ధర్మం హి పూర్వమవలంబ్య కృతే జనన్యాః
కాలం నినాయ కుతుకాదధికాననం యః ।
దేవి త్వదర్థమవలంబ్య తమేవ రామః
కాలం నినాయ పునరప్యధికాననం సః ॥ 34 ॥

పాపపంచకనిరాసహేతునా
సేతునా తవ కృతే మహీసుతే ।
ఏత్య పాపదశకం వినాశయ-
న్నీశితా చతురతామదర్శయత్ ॥ 35 ॥

పరమార్థయితుం హుతాశనా-
చ్ఛ్రియమిచ్ఛేదితి సాధుభాషితం ।
భవతీం శ్రియమంబ పావకా-
జ్జగృహే జానకి లక్ష్మణాగ్రజః ॥ 36 ॥

ప్రాణవ్యయం కృతవతః ప్లవగాంస్తవదర్థే
భూయోఽపి జానకి జిజీవయిషుః స రామః ।

వప్రే వరం త్రిజగతాం వరదోఽపి దేవాత్
 కార్యార్థినో హి పురుషస్య కుతోఽవలేపః ॥ 37 ॥

కాకుత్స్థః కమనీయభూషణమణిక్షౌమాగ్ర్యహేమాదిభిః
 తోషం దేవి నినాయ వానరభటాంస్త్యత్కార్యధుర్యాః ప్రభుః |
 ఏతద్ యుక్తమిదం తు విస్మయకరం యత్ సర్వనిర్వాహిణే
 రంగం హంత విభీషణాయ దిదిశే రత్నాదియోగ్యాయ సః ॥ 38 ॥

అవతారాః దశ భగవానపత్యభూతం జగత్ సమస్తం తే |
 త్రాతుం మాతరకార్షీత్వదిష్టకరణాదృతే న తస్య ఫలం ॥ 39 ॥

॥ ఇతి శ్రీమద్వేంకటాధ్వరివిరచితే శ్రీలక్ష్మీసహస్రే ప్రయత్నస్తబకః ॥